

עוף טהור רובי על ביצי עוף טמא — פטור מלשלוח כדייף בגמרה.

קורא זכר שהוא עוף טהור, ודרךו לרובין על ביצי עופות אחרים, רבי אליעזר מחייב בשילוח, וחכמים פוטרין, וטעמה מפרש בגמרה.

גמרא:

רבי אבון ורבי מישא מפרשי להנץ מתניתא דכיסוי הדם, אותו ואת בנו, גיד הנשה, הזורע והחלאים, ראשית הגז, שלוח הcken, כדלהלן:

חד מיניהם אמר: כל חיכא דתנן בהנק מתניתא דנהוגין בארץ ובחוואצ' לא אין — שלא לצורך הוא, שהרי אין חובת קרע אלא חובת הגוף, ומהיכא תיתי לפטור בחוץ הארץ? בלבד מראשית הגז, דבאה אייכא חדוש: לאפוקי מדרכי אלעאי דאמר

בפני הבית.

ונוהג בחולין דוקא, אבל לא במוקדשין.

חומר יש בכינוי הדם משילוח הcken, שכמי הדם נהוג בחיה ובעוות, במזומן ובשאיין מזומן [כפי שיבואר להלן במתניתין], ושילוח הcken אינו נהוג אלא בעוף ולא בחיה, ואינו נהוג אלא בשאיינו מזומן.

אייזהו שאינו מזומן? כגון אוזוין ותרנגולין שברחו מהבית וקננו בפרדס, ואין חורות שם מעצמן, וכיון שיכולות לבrhoה ממש, לא חשבי מזומן לו וחיב. אבל אם קננו בבית, וכן יוני הרדייפאות [יבואר בגמרה] שדרוכן ליגדל עם בני אדם — פטור משילוח, משום דהוא מזומן.

עוף טמא — פטור מלשלוח כדייף לה בגמרה.

עוף טמא הרובי על ביצי עוף טהור, וכן

רחים, ומביאור הרמב"ן ל"מ כן וראה להלן [קמא. במשנה] לענין חיוב נטילת הבנים מהcken]. ולפי זה לכארה אין עניין להשתדל לקיים מצוות שלוח, כי אין שלוח לקיום המצווה הנחسب לצורך האדם, אך מדבריו להלן [קמ"ב. ד"ה ומה] משמע שצורך מצוה נקרא צורן, יצ"ע. וראה בדרכי תשובה [א' סס"ק א'] שדין כעין זה לגבי השתרלות לקים מצוות שחיטה. ועיין במנחת שלמה [סוף ח"ב] שהוכיחה מותוס' מצוה נחשבת צורן. ובמידות שפער [או"ח ק'] מחייב שאם אין צורך את הבנים, לא רק שאין לו מצוות שלוח אלא מעשה אכזריות הוא, ולא כתוב הרמב"ן שאין רחמי ה' על בע"ח אלא באופן שנשחטים ונלקחים לצורך האדם, [ולדבורי מה אמרו "שאינם רחמים"] הינו שבמקום צורך אין חיוב

בעידן ריתחא, וראה ברכבי יוסף [יו"ד שם] בשם האר"י להשತדל לקיים מצוה זו. אך ראה להלן [קל"ט]: שמייעט קרא שאין צריך לחזור אחרי קן בהרים וגבעות, ועיין חז"א [יו"ד קעה ב'] שהוכיחה מכך שאין חיוב לשלח אף אם פגע בקן, וראה עוד בשל"ה פרשת כי תצא, ובמגילת ספר [לאוין ק"נ] שאינו חייב בשלוח אלא כשרוצה ליקח הבנים, אך גם נתילתן לצורך מצוה נחשבת צורן.

ובחתם טופר [או"ח ק'] מחייב שאם אין צורך את הבנים, לא רק שאין לו מצוות שלוח אלא מעשה אכזריות הוא, ולא כתוב הרמב"ן שאין רחמי ה' על בע"ח אלא באופן שנשחטים ונלקחים לצורך האדם, [ולדבורי מה אמרו "שאינם רחמים"] הינו שבמקום צורך אין חיוב

2. בcheinוך [תקמ"ה] כתוב שלוח הcken - לשלח האם מן הcken. והשם "ג כתוב "לשלח את הcken"